

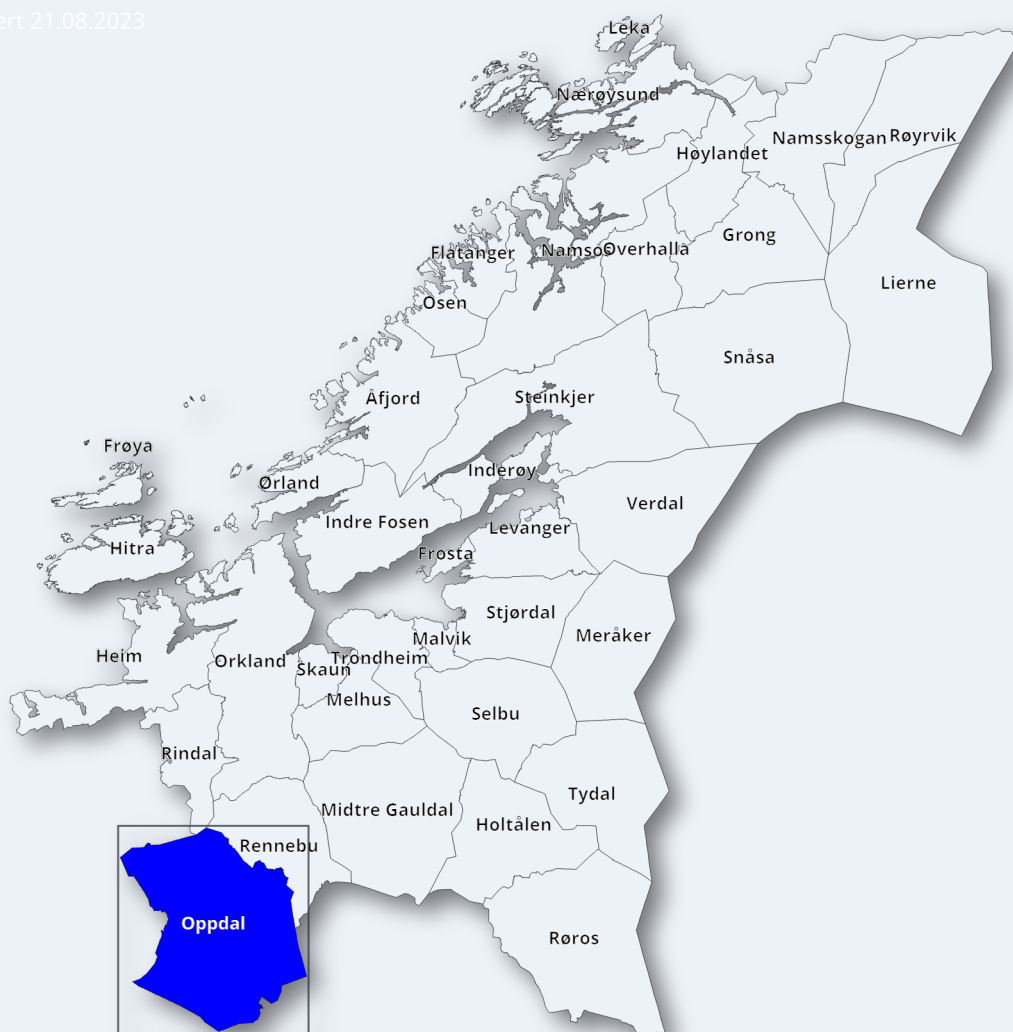
Statsforvalteren i Trøndelag

Tröndelagen Staatehaaltoje

Kommunebilde - Oppdal 2023 (pr. april 2023)

Et grunnlag for dialog mellom Oppdal kommune og Statsforvalteren i Trøndelag

Publisert 21.08.2023

Innhold

Innledning

Fakta om kommunen

Kort om kommunen

Befolkning

Bo- og arbeidsmarked

Kommunal organisasjon og ledelse

Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

Barnehage

Barnevern

Folkehelse

Grunnskole

Integrering og bosetting

Kommunal planlegging

Kommunal økonomi

Kommunehelsetjenesten

Landbruk

Miljø og klima

Omsorgstjenestene

Reindrift

Samfunnssikkerhet og beredskap

Sosialtjenesten

1. Innledning

Statsforvalteren i Trøndelag søker kunnskapsbasert dialog med kommunene i fylket. Derfor legger kommunale planer, kommunestatistikk og kommunebildene, sammen med Statsforvalterens kommunebesøk, viktige premisser for dialogen. Kommunebildene gjengir embetets «bilde» og inntrykk av kommunen, både av kommunen som helhet og av enkelttjenester og forvaltningsområder som:

- Kommunal planlegging
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Kommunal økonomi
- Folkehelse
- Kommunehelsetjenesten
- Omsorgstjenestene
- Sosialtjenesten
- Integrering og bosetting
- Barnevern
- Barnehage
- Grunnskole
- Miljø og klima
- Landbruk
- Reindrift

Kommunebildene utarbeides i forbindelse med Statsforvalterens kommunebesøk og danner grunnlaget for dialogen i disse møtene. Bildene kan bli justert i etterkant av besøket, basert på dialogen med kommunen, men da ikke med bakgrunn i ny statistikk som er publisert etter høringen av bildet. Etter besøkene publiseres bildene på Statsforvalterens nettside.

Etter denne innledningen, presenteres i kapittel 2 et utvalg faktabasert informasjon om kommunens geografi, befolkning, bo- og arbeidsmarked og den kommunale organisasjonen. Kapittel 3 gjengir Statsforvalterens samlede vurdering av kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder. Dette er blant annet basert på analyser, statistikk, utførte tilsyn, eventuelle klagesaker og dialog med kommunen. Kapitlet oppsummerer også våre områdevurderinger gitt i kapittel 4 og lister tema Statsforvalteren ønsker dialog om under Statsforvalterens kommunebesøk.

Kapittel 4 har følgende gjennomgående innhold og struktur i de områdevisse delkapitlene:

Fokusområder

Fokusområdene angir med utgangspunkt i statlige forventninger, politikk og vår kjennskap til kommunen, hvilke områder som Statsforvalteren i et forvaltnings- og utviklingsperspektiv vil legge særlig vekt på i dialogen om de enkelte tjeneste- og forvaltningsområdene.

Sentrale nøkkeltall

Under sentrale nøkkeltall gjengis relevant statistikk som gir et overordnet bilde av tjeneste- eller forvaltningsområdet sett opp mot fokusområdene eller området som helhet. Nøkkeltallene er hentet fra ulike kilder, men hovedsakelig fra SSB.

Samlet vurdering av området

Den samlede vurderingen av området gjengir Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet for kommunen som organisasjon sett opp mot fokusområdene, herunder:

- Relevant informasjon for helhetsbildet
- Styrker og muligheter
- Svakheter, utfordringer og sårbarhet
- Framtidsperspektivet – utfordringsbildet og handlingsrom

Det benyttes "trafikklys" for å visualisere Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet som helhet. Fargen som settes gjengir vår vurdering med tanke på kvalitet, sårbarhet og bærekraft per dags dato, og i hvilken grad det er indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Vurderingen gjengis med fargene rød, gul og grønn for hhv. svak, middels eller god. Sammen med fargen gis det en kort tekstlig oppsummering og begrunnelse.

Vurderingene er basert på tilgjengelige data per 11.04.23.

Sentrale tema

Sentrale tema er tema/forhold som det vil være særlig aktuelt å følge opp i dialogen mellom kommunen og Statsforvalteren eller i kommunens eget utviklingsarbeid. Det legges ikke opp til en omfattende dialog om alle punktene listet under Sentrale tema i kapittel 4 under Statsforvalterens kommunebesøk, men enkelttema kan bli løftet inn i agendaen for besøket.

2. Fakta om kommunen

2.1 Kort om kommunen

Kommunevåpenet (godkjent i 1982) har tre motstående sølv spisser i form av et gaffelkors mot en blå bakgrunn. Motivet uttrykker Oppdal som kommunikasjonsknutepunkt; veiene fra Dombås, Sunndalsøra og Trondheim møtes her.

Oppdal ligger helt sør i Trøndelag og er en fjellkommune hvor hele 94 prosent av arealet ligger høyere enn 600 meter over havet og med en rekke fjelltopper på 1500–1900 meter over havet. Kommunen grenser til Rindal og Rennebu i nord, Tynset (Innlandet) i øst, Folldal, Dovre og Lesja (alle i Innlandet) i sør og Sunndal og Surnadal (begge i Møre og Romsdal) i vest. Sør i kommunen ligger Dovrefjell–Sunndalsfjella nasjonalpark mens det kjente fjellområdet Trollheimen ligger mer nordvest i kommunen. Trøndelags høyeste topp Storskrymten, med sine 1985 meter over havet, ligger på fylkesgrensen mot Innlandet og Møre og Romsdal i sørvest.

Bosetningen i kommunen er for det meste konsentrert til administrasjonssenteret Oppdal med de omkringliggende dalførerene. Folketallet har økt markant i hele etterkrigstida, fra 5 344 innbyggere i 1971 til 7 256 i 2022. I perioden 2010–2022 var veksten på 7,0 prosent, mot 11,4 prosent i Trøndelag som helhet.

Jordbruk er en viktig del av næringsgrunnlaget i kommunen, hvor storparten av driften er knyttet til husdyrhold og melkeproduksjon. Oppdal er også Norges største sauekommune, med cirka 45 000 sauer på sommerbeite.

Industrien i Oppdal har i hovedsak utspring i naturgrunnlaget i kommunen, med næringsmiddelindustri, trevareindustri, møbelindustri og produksjon av ikke-metallholdige mineralprodukter som bryting og bearbeiding av skifer og stein. Oppdal har også noe verkstedindustri. Med over 4 000 fritidsboliger er Oppdal, og en av landets største hyttekommuner, har hytteturismen betydelige ringvirkninger både innen handels-, service- og byggenæringene.

Gravfeltet på Vang er Norges og ett av Nord-Europas største gravfelt fra jernalderen med rundt 900 gravhauger samlet i et vakkert kulturlandskap.

Kilde: Store norske leksikon

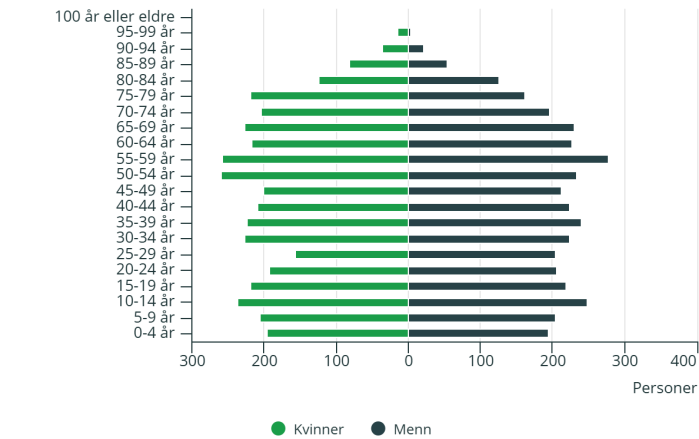
Areal

2 274 km² (areal av land og ferskvann)

Befolkningstetthet	3 innbyggere per km ² landareal	Andel som bor i tettsteder	62 %
Administrasjonssenter	Oppdal (Auna)	Lokalavis	OPP

2.2 Befolkning

Aldersfordeling for innbyggerne i kommunen
1.01.2025

Kilde: Befolkning, Statistisk sentralbyrå

Diagrammet viser antall personer i ulike aldersgrupper i kommunen, fordelt på menn og kvinner ved inngangen til 2025. Kilde: SSB

Innbyggere (antall) Kilde: SSB	Oppdal 7 408	Hele landet med Oslo 5 594 340
Fødte i løpet av året (antall) Kilde: SSB	Oppdal 60	Hele landet med Oslo 54 013
Døde i løpet av året (antall) Kilde: SSB	Oppdal 70	Hele landet med Oslo 44 242
Netto innflytting (antall) Kilde: SSB	Oppdal 28	Hele landet med Oslo 34 083
Folketilvekst Kilde: SSB	Oppdal 0	Hele landet med Oslo -
Hovedalternativet (MMMM) Kilde: SSB	Oppdal 7 501	Hele landet med Oslo 6 114 899

Forsørgerbrøker for eldre

Kilde: SSB

Oppdal

0,57

Hele landet med Oslo

0,48

Andel med innvandrerbakgrunn (prosent)

Kilde: SSB

Oppdal

15,6%

Hele landet med Oslo

21,4%

Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden (prosent)

Kilde: SSB

Oppdal

0,8%

Hele landet med Oslo

0,6%

Andel uføretrygda 18-66 år (prosent)

Kilde: SSB

Oppdal

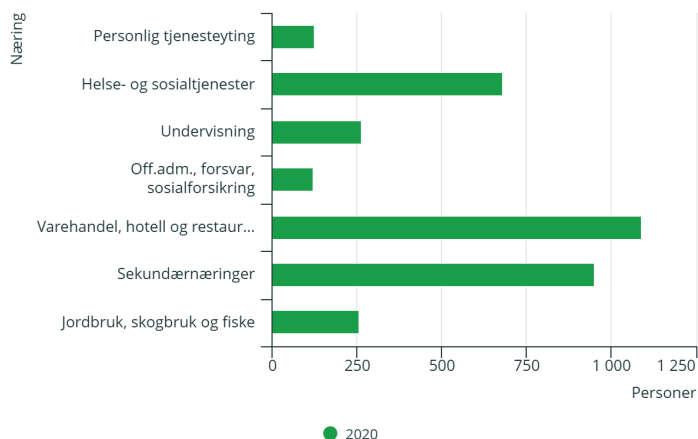
12,1%

Hele landet med Oslo

10,3%

2.3 Bo- og arbeidsmarked

Hva innbyggerne jobber med

Kilde: Sysselsetting, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Diagrammet viser hva innbyggerne med bosted i kommunen arbeidet med. Kilde: SSB

Innbyggere som bor i tettsteder per 1.1. (antall)

Kilde: SSB

Oppdal

4 637

Hele landet med Oslo

4 619 969

Reisetid til kommunesenteret (minutter)

Kilde: SSB

Oppdal

5

Hele landet med Oslo

-

Pendler ut av bostedskommunen (antall)

Kilde: SSB

Oppdal

607

Hele landet med Oslo

-

Sysselsatte i privat sektor og offentlige foretak som prosentandel av totalt antall sysselsatte Kilde: manuell	Oppdal -	Hele landet med Oslo -
Helt ledige i prosent av arbeidsstyrken (NAV) Kilde: manuell	Oppdal -	Hele landet med Oslo -
Sykefraværersprosent, legemeldt (SSB) Kilde: manuell	Oppdal -	Hele landet med Oslo -
Skatt i prosent av landsgj. Kilde: KDD	Oppdal 81,33%	Hele landet med Oslo 100%

2.4 Kommunal organisasjon og ledelse

Visjon	Det gode liv i ei attraktiv fjellbygd	Ordfører	Elisabeth Hals (V)
Varaordfører	Tor Snøve (Ap)	Politisk organisering	Formannskap og 2 utvalg: - Utvalg for bygg- og arealplansaker - Utvalg for drift
Kommunestyret	Kommunestyret består av 25 representanter fordelt slik (2023-27): - Arbeiderpartiet: 5 (+1) - Framskrittspartiet: 2 (+2) - Høyre: 4 (+1) - Kristelig Folkeparti: 1 (-1) - Miljøpartiet De Grønne: 1 (-1) - Senterpartiet: 4 (-6) - Sosialistisk Venstreparti: 1 (0) - Venstre: 7 (+4)	Valgdeltakelse	66,1 % frammøte ved kommunestyrevalget i 2023 (66,9 % i 2019). 10 av kommunens innbyggere var innført i Sametingets valgmanntall ved valget i 2023.
Kommunedirektør	Morten Johan Johansen	Administrativ organisering	2-nivå modell med 11 enheter

Ansatte

794 ansatte og 588 årsverk per 01.12.2023 (gjennomsnittlig stillingsstørrelse er 74,0 %).

Interkommunalt samarbeid

Oppdal er medlem av Trøndelag Sør - Interkommunalt politisk råd, som er et interkommunalt samarbeid mellom kommunene Holtålen, Røros, Midtre Gauldal, Rennebu, Melhus og Oppdal. Rådet ble etablert i 2017 med mål om å stimulere til økt bosetting og næringsutvikling i regionen.

Kommunen deltar i totalt 29 interkommunale ordninger, herav 2 der kommunen selv ivaretar vertskommuneansvaret (NIVI Rapport 2021:1).

3. Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

3.1 Samlet vurdering av område

Svake områder	0
----------------------	----------

Det er ingen områder som er vurdert som «svake».

Middels områder	4
------------------------	----------

Barnehage	Omsorgstjenestene
Kommunehelsetjenesten	Reindrift

Gode områder	10
---------------------	-----------

Barnevern	Kommunal økonomi
Folkehelse	Landbruk
Grunnskole	Miljø og klima
Integrering og bosetting	Samfunnssikkerhet og beredskap
Kommunal planlegging	Sosialtjenesten

Ikke vurderte områder	0
------------------------------	----------

Alle områder har nok informasjon til å bli vurdert.

3.2 Samlet vurdering av kommunen

Relevant informasjon

Kommuneplanens arealdel er fra 2019. For kommuneplanens samfunnsdel (2010) er det varslet oppstart. Kommunen er en av deltakerkommunen i plankontoret.

Kommunen har nylig revidert sin helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse (mai 2022) og vil tidlig i 2023 vedta ny overordnet beredskapsplan.

Det er innført eiendomsskatt i hele kommunen, og med en generell eiendomsskattesats på 7,0 promille og en differensiert sats for bolig- og fritidseiendommer på 3,65 promille.

Oppdal kommune er en del av NAV Oppdal Rennebu, der Oppdal er vertskommune.

Kommunen er del av en felles barneverntjeneste med Rennebu, hvor Oppdal er vertskommune.

Trollheimen sijte/Trollheimen reinbeitedistrikt driver reindrift innenfor deler av kommunen, på ekspropriert areal jf. Trollheimenloven.

Styrker og muligheter

Kommunen vurderes å ha god kompetanse og kapasitet på plansiden og vurderes å være lite sårbar grunnet deltakelse i plankontoret. I forbindelse med revidering kommuneplanens samfunnsdel har kommunen lagt opp til et godt og bredt medvirkningsarbeid.

Oppdal kommune er engasjert i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, både på politisk og overordnet administrativt nivå. Engasjementet gjenspeiles også nedover i organisasjonen.

Kommunen vurderes til å ha gode verdier på de mest sentrale økonomiske indikatorene som er basert på historiske data.

Kommunen arbeider godt med folkehelse i planarbeid. Indikatorene for folkehelse har varierende resultat. En høy andel unge er uføre, noe som gir risiko for utenforskap og svak helse, men snittet for helsetilstand, levealder og levekår trekker opp.

Kommunen har høy kapasitet innenfor helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Tydelige styringslinjer og god kompetanse på NAV-kontoret bidrar til at de sosiale tjenestene blir ivaretatt. Det arbeides godt med de individuelle tjenestene opplysning, råd og veiledning, og økonomisk stønad. Kommunen har et forbedringspotensiale opp mot å tilby tjenesten individuell plan (IP), samt å i større grad tilby kvalifiseringsprogram (KVP) til aktuelle deltakere.

Bosetting og kvalifisering av flyktninger kan være krevende også i 2023, som følge av det høye antallet ankomster som må forventes. Samtidig kan kommunen over tid vise til gode resultater på dette området. Andelen personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt ligger med godt over landssnittet for denne gruppen.

Barnevernstjenesten har en stabil bemanning med tildels lang erfaring fra barnevernsarbeid. Halvårsrapporteringen viser svært få avvik fra lovkravene. Antall barn med tiltak har vært stabilt over tid. I dialogmøte med kommunen mars 2022 gis det uttrykk for at tjenesten opplever å ha godt omdømme av brukere og samarbeidspartnere.

Oppdal kommune har gode resultater i nasjonale prøver i lesing og regning på 5. trinn. Det er likevel verdt å merke seg at resultat fra nasjonale prøver i engelsk, med de samme elevene, viser et betydelig dårligere resultat. Det er også forskjell i resultatene knyttet til nasjonale prøver på 8. trinn. Elevundersøkelsen for både 7. og 10. trinn viser gode resultater.

Kommunen jobber godt og målrettet med klimaomstilling. Kommunens oppfølging av tjenesteområdet klima og miljø vurderes som god, men kommunen må øke fokus på tiltak, tiltaksgjennomføring og overvåking når det gjelder vannforvaltning.

Kommunens oppgaver og myndighetsutøvelse knyttet til landbrukesområdet løses på en god måte, både når det gjelder jordbruk, skogbruk og areal- og lovforvaltning.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Arealkonflikter knyttet til utnytting av utmarksarealer i kommunen, hvor ulike interesser som bruk og vern tydeliggjøres.

Fastlege- og legevakttilbudet er under press og kommunen har lav dekning for fysio- og ergoterapeut.

I Oppdal har andel barn i familier som mottar økonomisk sosialhjelp målt opp mot antall barn i kommunen økt betydelig fra 2021 til 2022. Det er viktig at NAV-kontoret er oppmerksom på å ivareta barns behov i alle tjenester som omhandler barn, herunder når familien søker økonomisk stønad.

2 av barnehagene i Oppdal kommune oppfyller pedagognormen med dispensasjon fra utdanningskravet, og 1 av barnehagene oppfyller ikke pedagognormen og har ikke dispensasjon. Kommunen som barnehagemyndighet har ikke gjennomført tilsyn i 2021 og 2022.

Statsforvalteren forventer at kommunen registrerer alle kjente forurensede områder i Grunnforurensningsdatabasen.

Belastningen på reindrifta i Trollheimen sjøte er stor på grunn av omfanget av fritidsbebyggelse og allmenn ferdsel inn i viktige beiteområder. Samtidig er usikkerheten rundt avtalegrunnlaget i andre kommuner i Trollheimen en bekymring.

Framtidsperspektivet

Revidering av samfunnsdelen vil gi kommunen et godt utgangspunkt for å identifisere utfordringer og utviklingsretning for Oppdals-samfunnet.

Oppdal kommune oppfordres til å etablere kommunalt beredskapsråd som kan benyttes ved revisjon av helhetlig ROS og beredskapsplanverk. I tillegg bør kommunen oppdatere sine hjemmesider slik at kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap er kjent for innbyggere i kommunen og eksterne samarbeidspartnere.

I økonomiplanen for perioden 2023-26 legges det opp til et gjennomsnittlig driftsresultat på 1,3 % av kommunens brutto driftsinntekter. Det anbefales at netto driftsresultat utgjør minimum 1,75 % av kommunens brutto driftsinntekter over tid i makro for å ha balanse og bærekraft. Handlingsrommet i kommunens økonomiplan vurderes derfor som middels.

Systematisk innsats på folkehelseområdet kan bidra til å redusere behovet for helse- og omsorgstjenester og sikre bærekraft fremover.

En fungerende fastlegetjeneste er avgjørende for bærekraftige helsetjenester. Utfordringer med legevakst og fastlegetjenesten samt rekrutteringsutfordringer for personell med spesialisert kompetanse utfordrer kommunehelsetjenesten i dag.

Kommunens evne til å prioritere og iverksette tiltak som utsetter behov, rekrutterer helsepersonell og benytter kapasiteten i og på tvers av tjenester vil påvirke framtidig bærekraft i omsorgssektoren.

Med bakgrunn i demografisk utvikling, andelen ansatte over 55 år og rekrutteringsutfordringer vurderes det til å være middels risiko for svikt i omsorgstjenestene i årene som kommer. Kommunens evne til å prioritere og iverksette tiltak som utsetter behov, rekrutterer helsepersonell og benytter kapasiteten i og på tvers av tjenester vil påvirke framtidig bærekraft i omsorgssektoren.

For å sikre samordnede og helhetlige tjenester, er det viktig å ha gode rutiner for samarbeid mellom ulike hjelpeinstanser i kommunen. Kommunen anbefales spesielt å sikre at barneperspektivet blir ivaretatt i alle tjenester som omhandler barn.

Antallet bosettingsplasser for flyktninger i 2023 vil medføre et behov for tilpasninger i tjenestetilbudet i kommunen. Mye tyder på at Ukraina-situasjonen kan bli langvarig, slik at det behovet for bosetting og kvalifisering vil vare ved en periode.

Oppvekstreformen/barnevernsreformen med økt økonomisk og faglig ansvar vil kreve at kommunene samarbeider både internt og på tvers for å sikre gode forebyggende og samordnede tiltak. Fra årsskiftet 2022 ble det lovfestet at alle kommuner skal ha en plan for forebygging av omsorgssvikt og adferdsvansker. Fra 2031 blir det også innført kompetansekrav for ansatte i barneverntjenesten. Kommunen må ha en plan for hvordan de skal sikre at kravet innfris.

Oppdal kommune deltar i kompetanseutvikling i barnehagene i Gauldal regionale kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM) og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehage gis det mulighet for at barnehagene i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling.

Med bakgrunn i at Oppdal kommune har ulike resultater i nasjonale prøver for samme trinn, oppfordrer vi kommunen til å jobbe målrettet med denne problematikken i de neste årene.

Kommunen bør vurdere omfanget av spredt boligbygging som ikke er i tråd med plan, og som genererer økt bruk av privatbil. Statsforvalteren har ikke kunnskap om kommunen gjennomfører naturrestaurering. Kommunen bør prioritere å se etter områder som kan restaureres.

Kommunen bør vurdere omfanget av spredt boligbygging som ikke er i tråd med plan, og som genererer økt bruk av privatbil. Statsforvalteren har ikke kunnskap om kommunen gjennomfører naturrestaurering. Kommunen bør prioritere å se etter områder som kan restaureres.

Konsesjonsarealet er ekspropriert til 2047. Gode planprosesser med tidlig involvering og konsultasjoner med reindriften er viktig for å opprettholde og sikre tradisjonell bruk av flyttleier og beiteområder.

3.3 Dialogtema

Kommunen som bærekraftig tjenesteyter og myndighetsutøver

Kommunen har en viktig rolle som produsent av velferdstjenester, og staten stiller krav til de kommunale tjenestene. Et sentralt nasjonalt mål er at tjenestene skal være likeverdige. Utjevning og likeverdige tjenester mellom innbyggere og mellom geografiske områder har vært et sentralt mål i oppbyggingen av velferdsstaten. Kravene til tjenesteytingen er formulert i lov og forskrifter, og i nasjonale mål for oppgaveløsningen presentert i de årlige budsjettproposisjonene. Sektormyndighetene stiller generelt krav til god kvalitet i tjenestene og at tilbudet tilpasses den enkelte.

Kommunene utøver myndighet innenfor en rekke saksfelter i medhold av lov. Kommunene kan for eksempel fatte vedtak om tildeling av tjenester, kreve inn skatter og avgifter, gi tillatelser, fordele tilskudd og gi bevilgninger. Myndighetsutøvelsen kan være rettet mot enkeltindivider, bedrifter eller organisasjoner. Kommunes mangfoldige oppgaveportefølje innebærer at kommunen for eksempel fatter vedtak innenfor grunnopplæringen, vedtak om tildeling av sykehjemsplass, vedtak om byggetillatelser ulike tilskudd til kulturformål og fatter vedtak knyttet til spesialiserte oppgaver som psykiske helsetjenester og barnevern. (Kilde: Kriterier for god kommunestruktur, delrapport fra ekspertutvalg, mars 2014).

Statsforvalteren ønsker å løfte følgende tema til dialog:

Demografiutfordringer som kan føre til økte tjenestebehov kan utfordre nødvendig prioritering av forebygging og rehabiliterende tilbud for å redusere og utsette behovet for omsorgstjenester. Fremtidig bærekraft i omsorgssektoren vil påvirkes av om kommunen lykkes i sikre tilstrekkelig kapasitet på alle nivå i omsorgstrappen, ta i bruk velferdsteknologi og innovative løsninger, samt å rekruttere, utvikle og beholde personell innenfor sektoren.

1

Hvordan arbeider kommunen med fremtidig dimensjonering av institusjonstjenestene og ulike botilbud for eldre og andre tjenestemottakere?

Hvordan benytter kommunen strategisk kompetanseplanlegging som tiltak for å sikre tilstrekkelig kompetanse og kapasitet, herunder tverrfaglig kompetanse?

Fastlege- og legevakttilbudet i kommunen er under press, og kommunen ligger lavt i antall årsverk i psykisk helse og rusarbeid. Kommunen oppgir at de har utfordringer med rekruttering av personell med spesialisert kompetanse og at det er en stor økning i antall henvendelser i alle aldre med hovedvekt på psykisk helse.

2

Hvordan arbeider kommunen med å sikre en stabil legevakt og fastlegetjeneste for alle innbyggere?

Hvordan arbeider kommunen for å sikre tilstrekkelig tilgang på tjenester innen psykiske helse og rus?

To av barnehagene i Oppdal kommune oppfyller pedagognormen med dispensasjon fra utdanningskravet, og én av barnehagene oppfyller ikke pedagognormen og har ikke dispensasjon. Kommunen som barnehagemyndighet har ikke gjennomført tilsyn i 2021 og 2022.

Hvordan jobber barnehagemyndigheten med å sikre at pedagognormen overholdes i alle barnehagene?

3

Hvordan vil myndigheten legge opp arbeidet med å veilede og påse barnehageeierens arbeid med det psykososiale barnehagemiljøet (kap. VIII i barnehageloven) i årene framover?

Oppdal kommune har inngått en avtale med Trondheim kommune om barnehagemyndighetsoppgavene - hvordan ivaretas disse oppgavene?

Kommunens plikter som forurensningsmyndighet og sektormyndighet i vannforvaltningen.

4

Hvordan følger kommunen opp sine plikter som forurensningsmyndighet for avløpsrensaneanlegg omfattet av kapittel 12 og 13, samt oppfølging av nytt avløpsdirektiv?

Hvordan vil kommunen sikre at overvåkning av vannforekomster leder til tiltak der det er nødvendig?

Kommunen som bærekraftig samfunnsutvikler og demokratisk arena

Kommunenes rolle som samfunnsutvikler handler om langsiktig arealbruk og utbyggingsmønstre, utbygging av infrastruktur, steds- og sentrumsutvikling, næringsutvikling, miljø og folkehelse i videste forstand. Rollen favner videre enn de oppgavene en kommune er pålagt å utføre gjennom lover og forskrifter, og er i stor grad basert på samarbeid med og mobilisering av aktører i og utenfor egen kommune. Det er lagt til rette for satsing på kommunens utviklingsrolle gjennom flere statlige programmer og prosjekter de senere årene.

Kommunene i Norge er sterkt knyttet til demokratiske verdier og en demokratisk tradisjon. I over 170 år har innbyggerne lokalt hatt anledning til å velge sine egne folkevalgte organer i kommunene - kommunestyrene. Kommunenes demokratiske rolle har blitt viktigere ettersom velferdssystemet i stadig større grad har blitt bygget opp rundt kommunen som ansvarlig for viktige deler av offentlige fellesytelser. Kommunene sikrer innbyggerne bedre innflytelse over egen hverdag. At innbyggerne har anledning til selv å velge sine lokale politiske ledere og å stille dem til ansvar for deres innsats er en del av kjernen i hele vårt demokratiske system. Kommunens ledelse må ta hensyn til hva innbyggerne mener om kommunen som demokratisk organ, om de tjenestene kommunen tilbyr og hvordan pengene prioriteres. Dette er også en spore til effektivitet i den enkelte kommune. (Kilde: Kriterier for god kommunestruktur, delrapport fra ekspertutvalg, mars 2014).

Statsforvalteren ønsker å løfte følgende tema til dialog:

1

Forebygging av utenforskap er et arbeid som krever kontinuerlig fokus og et langsiktig perspektiv, og for å sikre samordnede og helhetlige tjenester, er det viktig å ha gode rutiner for samarbeid mellom ulike instanser.

Hvordan planlegger og arbeider kommunen for å forebygge utenforskap?

2

Med i overkant av 4 200 fritidsboliger er Oppdal Trøndelags nest største hyttekommune.

Hvordan vurderer kommunen mulighetene for fortsatt satsing på hyttebygging fremover, sett i forhold til klima- og naturkrise og hensynet til reindrift og beitebruk?

Hvordan kan kommunen oppnå bedre balanse i forholdet mellom utbyggingsområder, landbruksnæringas behov for dyrka mark og beite og bevaring av viktige kulturlandskapsverdier?

3

Reindrifta i Trollheimen har stramme rammevilkår mtp. reintall og beiteavtaler. Flere av flyttleiene i kommunen er delvis nedbygd.

Hvordan arbeider kommunen for å ivareta reinbeiteområdene gjennom kommunens arealpolitikk?

4

Kommunen har jobbet godt med klima, og har utarbeidet både klimabudsjett og gjort en sårbarhetskartlegging. Det er også utarbeidet en egen kommunedelplan for naturmangfold,

Hvordan tenker kommunen å ivareta dette i videre planarbeid og saksbehandling?

Hvordan jobber kommunen med naturrestaurering?

5

Hvordan tilrettelegger kommunen for god involvering og medvirkning i demokratiske prosesser for å ivareta f.eks. barne- og ungdomsstemmen, og hvordan ivaretar kommunen konsultasjonsplikten i saker som berører samiske interesser?

Styring og forvaltning av kommunen

Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel er sammen med kommunens internkontroll sentrale verktøy for langsiktig planlegging, prioritering og styring av kommunen. Det samme gjelder kommunens budsjett og økonomiplan, for å sikre en bærekraftig forvaltning av kommunens ressurser.

Flere av kommunens oppgaver og tjenester løses i dag gjennom interkommunalt samarbeid, enten i et vertskommunesamarbeid eller gjennom andre ordninger.

Statsforvalteren ønsker å løfte følgende tema til dialog:

1

I økonomiplanen for perioden 2023-26 legges det opp til et gjennomsnittlig netto driftsresultat på 1,3 % av kommunens brutto driftsinntekter. Det anbefales at netto driftsresultat utgjør minimum 1, 75% av kommunenes brutto driftsinntekter over tid i makro for å ha balanse og bærekraft.

Hvordan arbeider kommunen for sikre god økonomisk bærekraft og handlingsrom?

2

Kommunen er medlem av Region Trøndelag Sør (IKPR), som er et samarbeidsorgan for kommunene Røros, Holtålen, Midtre Gauldal, Melhus, Rennebu og Oppdal.

Med bakgrunn i utfordringsbildet for årene fremover, er dagens kommunesamarbeid rigget på en hensiktsmessig måte og på de riktige områdene, og er det andre områder hvor en ser det er et behov for samarbeid?

3

Hvordan arbeider kommunen med FNs bærekraftsmål, både i rollen som samfunnsutvikler og tjenesteyter?

4. Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

4.1 Barnehage

Middels

Oppdal kommune har 10 barnehager, 4 kommunale og 6 private. Barnehagene oppfyller bemanningsnormen, 2 av barnehagene oppfyller pedagognormen med dispensasjon og 1 av barnehagene oppfyller ikke pedagognormen og har ikke dispensasjon.

Statsforvalteren gjennomførte tilsyn med Oppdal kommune som barnehagemyndighet i 2022, tema for tilsynet var spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder. Tilsynet er lukket.

Oppdal kommune deltar i kompetanseutvikling i barnehagene i Gauldal regionale kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM) og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehage gis det mulighet for at barnehagene i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling.

4.1.1 Fokusområder

Alle barnehagebarn har et godt og inkluderende leke- og læringsmiljø
Barn som har behov for det, får hjelp tidlig, slik at alle får utviklet potensialet sitt
Ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse
Alle barnehagebarn har god tilgang til relevante tilbud av høy kvalitet

4.1.2 Sentrale nøkkeltall

Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent) Kilde: SSB	2018	2019	2020	2021	2022	Hele landet med Oslo
	99,5%	100,8%	98,3%	99,7%	100,8%	93,4%
Antall barn per ansatt Kilde: Udir	2018	2019	2020	2021	2022	Hele landet med Oslo
	5,8	5,6	5,5	5,7	5,4	5,7
Variabler Barnehagestr: Alle Barnehagestørrelser Eierform: Alle Eierformer						
Oppfyller pedagognormen (andel) Kilde: Udir	2018	2019	2020	2021	2022	Hele landet med Oslo
	90,9	80	80	70	70	67,3
Variabler Eierform: Alle Eierformer						

Oppfyller pedagognormen med disp (andel) Kilde: Udir	2018 0	2019 0	2020 0	2021 20	2022 20	Hele landet med Oslo 24,6
Variabler Eierform: Alle Eierformer						
Oppfyller ikke pedagognormen (andel) Kilde: Udir	2018 9,1	2019 20	2020 20	2021 10	2022 10	Hele landet med Oslo 8,1
Variabler Eierform: Alle Eierformer						
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år (prosent) Kilde: SSB	2018 95,3%	2019 80%	2020 84,4%	2021 76,6%	2022 82,9%	Hele landet med Oslo 86,1%
Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år (kr) Kilde: SSB	2018 154 166kr	2019 156 987kr	2020 168 667kr	2021 176 016kr	2022 177 758kr	Hele landet med Oslo 192 022kr

4.1.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Oppdal kommune har 10 barnehager, 4 kommunale og 6 private barnehager. Til sammen er det 402 barn som går i barnehage, 163 barn 0-2 år og 239 barn 3-5 år. 45,1 % av de ansatte er barnehagelærere, nasjonalt snitt er 42 %. 21,3 % av de ansatte er barne- og ungdomsarbeidere, nasjonalt snitt er 22,2%. Det er 7,6 % menn som arbeider i barnehagene i Oppdal, nasjonalt snitt er 12,3 %. Oppdal kommune er en del av Gauldal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM) og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.

Styrker og muligheter

Barnehagene i Oppdal oppfyller bemanningsnormen. Statsforvalteren erfarer at Oppdal kommune er opptatt av kompetanseutvikling i barnehagene gjennom regional ordning (REKOM) og at samarbeidet i Gauldal regionale kompetansenettverk er godt etablert.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

2 av barnehagene i Oppdal kommune oppfyller pedagognormen med dispensasjon fra utdanningskravet, og 1 av barnehagene oppfyller ikke pedagognormen og har ikke dispensasjon. Kommunen som barnehagemyndighet har ikke gjennomført tilsyn i 2021 og 2022.

Framtidsperspektivet

Oppdal kommune har inngått en avtale med Trondheim kommune om ivaretagelse av oppgaver som barnehagemyndighet. Samarbeidet i Gauldal regionale kompetansenettverk er godt etablert. Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehage gis det mulighet for at barnehagen i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Det valgte utviklingsområdet for barnehagene i regionen er barnehagen som pedagogisk virksomhet, herunder ledelse av utviklingsarbeid, barns medvirkning og barnets stemme, inkluderingsanalysen, tilrettelegging for et inkluderende barnehagemiljø og kartlegging og analyse av tilskuddsordningen.

4.1.4 Sentrale tema

1

Hvordan vil myndigheten legge opp arbeidet med å veilede og påse barnehageeierens arbeid med det psykososiale barnehagemiljøet (kap. VIII i barnehageloven) i årene framover?

2

Oppdal kommune har inngått en avtale med Trondheim kommune om barnehagemyndighetsoppgavene - hvordan ivaretas disse oppgavene?

3

Hvordan jobber barnehagemyndigheten med å sikre at pedagognormen overholdes i alle barnehagene?

4.2 Barnevern

God

Kommunen er del av en felles barneverntjeneste med Rennebu, hvor Oppdal er vertskommune.

Tjenesten har en stabil bemanning med tildels lang erfaring fra barnevernsarbeid. Halvårsrapporteringen viser svært få avvik fra lovkravene. Antall barn med tiltak har vært stabilt over tid. I dialogmøte med kommunen mars 2022 gis det uttrykk for at tjenesten opplever å ha godt omdømme av brukere og samarbeidspartnere.

Barneverntjenesten inngår i felles læringsnettverk med barneverntjenesten i Midtre Gauldal og Røros/Holtålen/Os; Læringsnettverket i Fjellregionen. Formålet med nettverket er økt samhandling som skal stimulere til utvikling av tiltak og kompetanse på tvers av kommunene.

Kommunen har etablert egen barnevernvakt, og Oppdal og Rennebu er dermed eneste kommunene i Trøndelag som ikke inngår i Trondheim barnevernvakt (sørdelen av fylke), eller Steinkjer barnevernvakt (nordelen av fylket).

4.2.1 Fokusområder

Barn skal ha rett hjelp til rett tid, inkludert beskyttelse når dette er nødvendig.

Kommunen skal ha en forsvarlig akuttberedskap utenfor barneverntjenestens arbeidstid.

Oppvekstreform/barnevernreform har trådt i kraft 1.1.2022. Reformen medfører nye oppgaver for barneverntjenesten og stiller høyere krav til kommunes generelle forebyggende arbeid.

4.2.2 Sentrale nøkkeltall

Barn med barnevernstiltak per 31.12. (antall)

Kilde: SSB

2018

58

2019

51

2020

43

2021

42

2022

50

Hele landet med Oslo

26 445

Variabler

Alder: 0-17 År

Barnevernstiltak: Tiltak I Alt

Kompetanse

Kilde: Manuell

Kartlegging gjennomført i mars 2022 viste at av 9 ansatte hadde 7 arbeidet i tjenesten i over 8 år. Alle var utdannet som sosionom/barnevernspedagog. 3 hadde deltatt på en av Bufdirs videreutdanninger. Ingen av de ansatte hadde relevant mastergrad.

Andel barn med hjelpetiltak uten tiltaksplan

Kilde: Manuell

1. halvår 2021

0%

1. halvår 2022

0%

2. halvår 2021

0%

2. halvår 2022

4%

Hele landet med Oslo

0%

Fristbrudd undersøkelser

Kilde: Manuell

1. halvår 2021

0%

1. halvår 2022

0%

2. halvår 2021

0%

2. halvår 2022

0%

Hele landet med Oslo

0%

4.2.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Oppdal kommune er vertskommune for den interkommunale barneverntjenesten Oppdal og Rennebu. Tjenesten inngår i et regionalt læringsnettverk sammen med barneverntjenestene i Midtre Gauldal og Røros/Holtålen/Os; Læringsnettverket i Fjellregionen. Læringsnettverket har felles fosterhjemsressurs, og har hatt forsøk med felles miljøarbeider i høykonflikt/voldssaker. Kommunene har også deltatt sammen i det nasjonale tiltaket Tjenestestøtteprogram.

Det ble gjennomført dialogmøte om barneverntjenesten i mars 2022.

Styrker og muligheter

Tjenesten har en stabil ansattegruppe. Kommunen beskriver i dialogmøte å ha god oversikt over og samarbeid med andre lokale tjenester og administrativ ledelse. De har gode resultater i kommunebarometer og brukerundersøkelser.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Tjenesten opplever å være presset på kapasitet, og at de ikke klarer sikre god nok kompetanse på tiltakssiden. Tjenesten har vurdert å ikke ha kapasitet til å implementere "Omsorgspakken", som er et verktøy for økt og systematisk oppfølging av barn, foreldre og fosterforeldre etter omsorgsovertakelse.

Kommunen har ikke levert tilstandsrapport til kommunestyret jf. innført lovkrav i 2021, barnevernsloven § 15-3.

Framtidsperspektivet

Det blir fra 2031 innført kompetansekrav for ansatte i barneverntjenesten. Kommunen må ha en plan for hvordan de skal sikre at kravet innfris.

Oppvekstreformen/barnevernsreformen med økt økonomisk og faglig ansvar vil kreve at kommunene samarbeider både internt og på tvers for å sikre gode forebyggende og samordnede tiltak. Fra årsskiftet 2022 ble det lovfestet at alle kommuner skal ha en plan for forebygging av omsorgssvikt og adferdsvansker.

4.2.4 Sentrale tema

1

Sikre nødvendig kompetanse, samt kvalitet og bredde i hjelpetiltakene.

2

Dra nytte av deltakelse i læringsnettverket i Fjellregionen.

4.3 Folkehelse

God

Indikatorene for folkehelse har varierende resultat. En høy andel unge er uføre, noe som gir risiko for utenforskap og svak helse, men snittet for helsetilstand, levealder og levekår trekker opp. Kommunen arbeider godt med folkehelse i planarbeid.

Systematisk innsats på folkehelseområdet kan bidra til å redusere behovet for helse- og omsorgstjenester og sikre bærekraft fremover.

4.3.1 Fokusområder

Satse på forebyggende tilbud med fokus på deltakelse, aktivitet og mestring
Psykisk helse og forebyggende rusarbeid skal være inkludert som en likeverdig del i folkehelsearbeidet
Kommunens fokus på folkehelse skal gjenspeiles i all planlegging

4.3.2 Sentrale nøkkeltall

Overvekt og fedme , selvrapportert ved sesjon 1 Kilde: KHS	2015-2018	2016-2019	2017-2020	2018-2021	2019-2022	Hele landet med Oslo
	24	24	26	27	23	23
Variabler Kjønn: Kjønn Samlet						

Mottakere av uføreytelser Kilde: KHS	2014-2016	2015-2017	2016-2018	2017-2019	2018-2020	Hele landet med Oslo
	3,4	3,8	4,1	4,3	4,5	2,6
Variabler Alder: 18-44 År Kjønn: Kjønn Samlet						

Høyeste fullførte utdanningsnivå – 30-39 år, videregående eller høyere, andel (prosent) Kilde: Manuell	2019	2020	2021	Hele landet med Oslo
	77%	77,6%	78,7%	80,7%

Andel som oppgir at de føler seg ensomme HUNT4 Kilde: Manuell	Oppdal 29,1 % Trøndelag 29,8 %
---	-----------------------------------

Andel som oppgir at de føler seg ensomme HUNT4 Kilde: Manuell	Oppdal 26,4 % Trøndelag: 25,7 %
---	------------------------------------

4.3.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunen arbeider med revisjonen av samfunnsdelen - her er livskvalitet valgt som fokusområde og stedsutvikling, folkehelse og omsorg utledes som suksessfaktorer for innbyggernes livskvalitet. Oppdal utarbeider kunnskapsgrunnlag for folkehelsearbeidet, «Oss i Oppdal». Her kobles folkehelsearbeidet mot FNs bærekraftsmål og mot nasjonale utfordringer.

Kommunen har over år arbeidet for å utvikle et godt flerfaglig samarbeid omkring barn og unge. I 2021 startet Oppdal det 2-årige prosjektet "Z i Oppdal" med mål om jobbe bedre tverrfaglig, tidlig identifisering av utsatte barn, og sikre tiltak der det er behov.

Styrker og muligheter

Har siden 2018 deltatt i program for folkehelse med prosjektet «Det skal ei hel fjellbøgd til for å oppdra et barn», hvor barn og unge fra 0 – 16 år er målgruppe, men tiltakene er rettet mot foresatte og andre voksne på barns arenaer, barnehage, skole og fritid.

Folkehelseplanen 2017-2021 løftet frem samhandling med frivilligheten og satte fokus på nærmiljøutvikling, sosiale møteplasser og tiltak for mestring for eldre og personer med kroniske plager.

Kommunen scorer generelt bra på mange folkehelseindikatorer.

Det er korte avstander til grøntareal, natur og friluftsområder for de fleste av kommunens innbyggere.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Tjenestene innenfor psykisk helse og rus opplever en økning i henvisninger hos ungdom under 18 år.

Oppdal har en relativt stor andel unge uføre, og færre med utdanningsnivå videregående eller høyere enn landet. Levekårsutfordringer gir økt risiko for helseutfordringer og utenforskap.

HUNTdata viser at kommunen har en del voksne som føler seg ensomme.

Framtidsperspektivet

Kommunen bør jobbe aktivt for å hindre utenforskap og å sikre at innbyggerne, spesielt ungdom involveres systematisk i tilrettelegging og utvikling av meningsfulle aktiviteter og sosial deltakelse.

Ved å videreføre innsats for å sikre en god oppvekst og systematisk arbeid på folkehelseområdet kan kommunen bidra til å redusere behovet for helse og omsorgstjenester og sikre bærekraft fremover.

4.3.4 Sentrale tema

1	Systematisk innbyggerinvolvering i folkehelsearbeidet, spesielt fra ungdom
2	Tiltak for å redusere risiko for helseplager knyttet til sosioøkonomiske forhold

4.4 Grunnskole

God

Oppdal kommune har gode resultater i nasjonale prøver i lesing og regning på 5. trinn. Det er likevel verdt å merke seg at resultat fra nasjonale prøver i engelsk, med de samme elevene, viser et betydelig dårligere resultat.

Det er også forskjell i resultatene knyttet til nasjonale prøver på 8. trinn. 19,5 % av elevene i lesing ligger på mestringsnivå 1 og 2, mens hele 33,7 % av elevene ligger på de samme nivåene i regning.

Elevundersøkelsen for både 7. og 10. trinn viser gode resultater. Oppdal kommune har resultater som ligger over landsgjennomsnittet på mange områder

4.4.1 Fokusområder

Alle elever skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø
De elevene som trenger hjelp, skal få det tidlig, slik at de får utvikle potensialet sitt
Ansatte i kunnskapssektoren skal ha høy kompetanse
Alle elevene skal lykkes i opplæringen

4.4.2 Sentrale nøkkeltall

Mestringsnivå 1 Kilde: Udir	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	Hele landet med Oslo
	8,6%	31,6%	24,1%	21,2%	15,7%	22,6%
Variabler Årstrinn: 5. Årstrinn Eierform: Alle Eierformer Kjønn: Begge Kjønn Prøve: Lesing						
Mestringsnivå 1 Kilde: Udir	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	Hele landet med Oslo
	20,3%	27,5%	37,5%	18%	12,5%	25,2%
Variabler Årstrinn: 5. Årstrinn Kjønn: Begge Kjønn Eierform: Alle Eierformer Prøve: Regning						
Mestringsnivå 1, Nasjonale prøver 5. trinn Kilde: Udir	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	Hele landet med Oslo
	9,1%	25%	31,3%	29,5%	32,9%	24,7%
Variabler Eierform: Alle Eierformer Årstrinn: 5. Årstrinn Prøve: Engelsk Kjønn: Begge Kjønn						

Mestringsnivå 1

Kilde: Udir

2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	Hele landet med Oslo
6,3%	8,1%	5,6%	5,9%	5,2%	9,1%

Variabler

Eierform: Alle EierformerKjønn: Begge Kjønn

Årstrinn: 8. ÅrstrinnPrøve: Lesing

Mestringsnivå 1

Kilde: Udir

2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	Hele landet med Oslo
7,4%	1,6%	6,5%	7,5%	9,3%	8,7%

Variabler

Årstrinn: 8. ÅrstrinnEierform: Alle Eierformer

Kjønn: Begge KjønnPrøve: Regning

Grunnskolepoeng (skoleår)

Kilde: Udir

2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	Hele landet med Oslo
40,8	41	41,7	42,4	41,2	43,4

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Læringskultur, Elevundersøkelsen, læringsmiljø

Kilde: Udir

2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	Hele landet med Oslo
4,1	4,2	4	3,7	4	3,85

Variabler

Eierform: Alle EierformerKjønn: Begge Kjønn

Årstrinn: 7. Årstrinn

4.4.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Oppdal kommune har fire skoler med til sammen 843 elever. Antall elever på 8.-10. trinn (243), holdt opp mot antall elever på 1.-3. trinn (241), sannsynliggjør en stabil utvikling i elevgrunnlaget i årene fremover.

Vollan skole er en privat skole som tilbyr grunnskoleopplæring til 46 elever.

Kommunen har 64 elever som får spesialundervisning. Det utgjør 7,6 % av alle elevene i kommunen. Timene til spesialundervisning utgjør 16,2 % av det totale timetallet. 19,5 % av lærertimene til ungdomstrinnet går til spesialundervisning.

Kommunen har 100 elever som mottar særskilt språkopplæring, og herav får 13 elever morsmålsopplæring.

15 elever i Oppdal kommune er utplassert én eller flere dager per uke på alternativ opplæringsarena.

Oppdal kommune er del av Gauldal kompetansenettverk. Kompetansenettverket har en langsiktig plan for arbeidet med arbeidsplassbasert etterutdanning knyttet til Dekom og Kompetanseløftet.

Styrker og muligheter

Oppdal kommune har gode resultater i nasjonale prøver på 5. trinn. Andel elever på mestringsnivå 1 er 12,5% i lesing og 19,5% i regning.

Kommunen har lave tall i mobbing på 7. trinn. 7,9 % av elevene på trinnet har svart at de har blitt mobbet i Oppdal. Tilsvarende tall for Norge er 9,9 %. Statistikk for 10. trinn er ikke tilgjengelig.

Vi vil bemerke som positivt at vi mottar svært få henvendelser angående utrygt skolemiljø i kommunen. I veiledningsmøte med kommunen høsten 2021, viste ansatte god forståelse for regelverket i opplæringsloven § 9A, som omhandler et trygt og godt skolemiljø for elever.

Andel lærere som oppfyller kompetansekrav i Oppdal kommune er veldig høy. I løpet av de siste årene har kommunen tydelig prioritert videreutdanning for sine lærere i den statlige ordningen (KFK). Dette viser seg ikke minst i tallene for kommende skoleår.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Selv om vi ser at grunnskolepoeng (GSP) har holdt seg stabilt på 42,3 poeng i 2020 og 2021, har GSP falt til 41,3 i 2022. Dette er 2 poeng under landsgjennomsnittet.

Midtbygda skole oppfyller ikke lærernormen på 1.-4. trinn.

Statsforvalteren har i løpet av det siste halvåret ført tilsyn med elevers rett til særskilt språkopplæring. Det ble i foreløpig tilsynsrapport avdekket brudd på regelverket. Oppdal kommune som skoleeier fikk varsel om pålegg for å sikre at alle skolene oppfyller den enkelte elevs rett til særskilt språkopplæring. Kommunen ba om veiledning og hjelp til å få på plass nye maler som ivaretar regelverket. Statsforvalterens varsel om mulig pålegg er nå besvart av kommunen, og praksis anses å være i samsvar med regelverket.

Framtidsperspektivet

Gauldal kompetansenettverk har deltatt i de to første puljene i fellestiltaket knyttet til god begynneropplæring. Tiltaket videreføres med oppstart høsten 2023, og alle kompetansenettverk ble invitert til videre deltakelse. Kompetansenettverket har allerede meldt interesse for deltakelse.

Med bakgrunn i at Oppdal kommune har ulike resultater i nasjonale prøver for samme trinn, oppfordrer vi kommunen til å jobbe målrettet med denne problematikken i de neste årene.

4.4.4 Sentrale tema

1	Kommunens arbeid med elevenes grunnleggende ferdigheter/begynneropplæring
2	Kommunens arbeid med å skape en inkluderende praksis
3	Kommunens arbeid med barnas medvirkning

4.5 Integrering og bosetting

God

Bosetting og kvalifisering av flyktninger kan være krevende også i 2023, som følge av det høye antallet ankomster som må forventes. Samtidig kan kommunen over tid vise til gode resultater på dette området. Andelen personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt ligger med godt over landssnittet for denne gruppen.

4.5.1 Fokusområder

Bosettingsplasser for flyktninger i samsvar med IMDi sin anmodning

Tilbud om opplæring i grunnleggende ferdigheter og yrkeskvalifisering for innvandrere

Gode arenaer for hverdagsintegrering av nyankomne innvandrere

4.5.2 Sentrale nøkkeltall

Skoleresultater for barn med innvandrerbakgrunn (Gjennomsnittlig grunnskolepoeng etter 10. klasse; uten norskfødte med innvandrerforeldre) (gjennomsnitt) Kilde: IMDi	2018 39,8	2019 39,8	2020 43,2	2021 38,8	2022 39,6	Hele landet med Oslo 39,2
Andel personer med innvandrerbakgrunn i alderen 16-25 år som verken er i videregående opplæring eller har fullført eller bestått (andel) Kilde: IMDi	2017 45,1	2018 34,8	2019 23,9	2020 23,2	2021 32,4	Hele landet med Oslo 27,7
Andel personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt (andel) Kilde: IMDi	2017 61,3	2018 66	2019 67	2020 69,3	2021 72,7	Hele landet med Oslo 65,1

4.5.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Andelen personer med innvandrerbakgrunn (inkl. norskfødte barn med innvandrerforeldre) i kommunen er svakt økende og ligger på 11,4 % (2022-tall, landssnitt 18,9 %). Kommunen bosatte 14 flyktninger i 2020 og 15 i 2021, ifølge tall fra IMDi. I 2022 ble det bosatt 143 flyktninger (derav 86 barn og unge). Kommunens vedtak var på 140 personer. For 2023 er kommunen av IMDi anmodet om å bosette 130 flyktninger. Per 01.04.2023 er 49 personer bosatt, derav 20 barn.

Styrker og muligheter

Kommunen har bosatt flyktninger i samsvar med anmodningen fra IMDi i 2022, og tatt hånd om et stort antall barn og unge med fluktbakgrunn. Andelen personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt ligger med 72,7 % godt over landssnittet på 65,1 % (2021-tall). Barn med innvandrerbakgrunn har over tid oppnådd relativt gode skoleresultater, målt som grunnskolepoeng etter 10. trinn (39,6 i 2022 – landssnitt 39,2 poeng).

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Andel personer med innvandrerbakgrunn i alderen 16-25 år som verken er i videregående opplæring eller har fullført/bestått ligger med 32,4 % tydelig over landssnittet på 27,7 % for denne gruppen. Andelen personer med innvandrerbakgrunn som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt, ligger på 26,5 % (2021-tall – landssnitt 25,7 %).

Framtidsperspektivet

Antallet bosettingsplasser for flyktninger i 2023 vil medføre et behov for tilpasninger i tjenestetilbudet i kommunen. Mye tyder på at Ukraina-situasjonen kan bli langvarig, slik at det behovet for bosetting og kvalifisering vil vare ved en periode.

4.5.4 Sentrale tema

1

Sørge for boliger og godt tilpassede tjenestetilbud for flyktninger og deres barn som bosettes i kommunen.

2

Bidra til kvalifiserende tilbud for unge med innvandrerbakgrunn som har mangler videregående opplæring.

4.6 Kommunal planlegging

God

God kompetanse og kapasitet på planområdet, med stor aktivitet. Er deltakerkommune i Plankontoret og har derigjennom god tilgang til planfaglig kompetanse. En del dispensasjonssaker med et snitt på 13 saker siste 3 år.

4.6.1 Fokusområder

Oppfølging av nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging, vedtatt 14. mai 2019.

Avveininger ut fra hensyn til samordnet areal- og transportplanlegging, barn- og unge, produksjonsgrunnlaget for jord- og skogbruk, herunder beiteressursene, naturmangfold/naturverdier, landskap, friluftsliv og strandsoneforvaltning.

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

FNs bærekraftsmål.

4.6.2 Sentrale nøkkeltall

Hvilket år ble gjeldende planstrategi vedtatt? (år) Kilde: SSB	2018 2 017	2019 2 017	2020 2 020	2021 2 020	2022 2 020	Hele landet med Oslo 2 015
Hvilket år ble kommuneplanens samfunnsdel vedtatt? (år) Kilde: SSB	2018 2 010	2019 2 010	2020 2 010	2021 2 010	2022 2 010	Hele landet med Oslo 2 017
Hvilket år ble kommuneplanens arealdel vedtatt? (år) Kilde: SSB	2018 2 015	2019 2 019	2020 2 019	2021 2 019	2022 2 019	Hele landet med Oslo 2 015
Inngår økonomiplan etter kommuneloven §44 i handlingsdel til kommuneplan? (ja=1, nei=0) Kilde: SSB	2018 Nei	2019 Ja	2020 Nei	2021 Ja	2022 Ja	Hele landet med Oslo Nei
Dispensasjon fra plan Kilde: Manuell	2020 12	2021 14	2022 11	2023 2	Hele landet med Oslo 0	

4.6.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommuneplanens arealdel er fra 2019. For kommuneplanens samfunnsdel (2010) er det varslet oppstart. Kommunen er en av deltakerkommunen i plankontoret. Høy aktivitet og jevnt trykk på plansiden over mange år.

Styrker og muligheter

Kommunen vurderes å ha god kompetanse og kapasitet på plansiden og vurderes å være lite sårbar grunnet deltakelse i plankontoret. I forbindelse med revidering kommuneplanens samfunnsdel har kommunen lagt opp til et godt og bredt medvirkningsarbeid.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Arealkonflikter knyttet til utnytting av utmarksarealer i kommunen, hvor ulike interesser som bruk og vern tydeliggjøres.

Framtidsperspektivet

Revidering av samfunnsdelen vil gi kommunen et godt utgangspunkt for å identifisere utfordringer og utviklingsretning for Oppdals-samfunnet.

4.6.4 Sentrale tema

1

Hvordan vurderer kommunen mulighetene for fortsatt satsing på hyttebygging fremover, sett i forhold til klima- naturkrise og hensynet til reindrift og beitebruk?

4.7 Kommunal økonomi

God

Vurderingen gjengir vårt helhetlige inntrykk av kommunens økonomiske bærekraft, handlingsrom og kontroll, samt sårbarhet med hensyn på fagmiljø. Vurderingen er i hovedsak basert på sentrale økonomiske nøkkeltall i KOSTRA, kommunens egne plandokumenter og regnskap med tilhørende beretninger.

4.7.1 Fokusområder

Økonomisk bærekraft, sårbarhet og handlingsrom.

Økonomisk styring og kontroll.

4.7.2 Sentrale nøkkeltall

Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2018 4,3%	2019 2,4%	2020 1,9%	2021 5,3%	2022 5,1%	Hele landet med Oslo 3%
Andel av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2018 41,6%	2019 42,1%	2020 46,3%	2021 42,2%	2022 44,7%	Hele landet med Oslo 86,5%
Variabler Regnskapsbegrep: Netto Lånegjeld						
Netto renteesponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2018 -12%	2019 -13,4%	2020 -8%	2021 -24,3%	2022 -2,8%	Hele landet med Oslo 43,2%
Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2018 15,1%	2019 15,1%	2020 15,9%	2021 17,6%	2022 19,6%	Hele landet med Oslo 14,6%
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent) Kilde: SSB	2018 35,6%	2019 33%	2020 31,6%	2021 44,6%	2022 32,7%	Hele landet med Oslo 17,7%

4.7.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunekassens årsregnskap for 2021 ble avlagt med et netto driftsresultat på 35,4 mill. kr (37,0 mill. kr for det konsoliderte regnskapet). Uavhengig revisor tar ingen forbehold med hensyn til konklusjon og har ingen merknader i sin beretning til årsregnskapet for 2021. Foreløpige KOSTRA-tall per 15.03 viser at kommunen hadde et netto driftsresultat på 39,0 mill. kr for 2022 (38,6 mill. kr for det konsoliderte).

Det er innført eiendomsskatt i hele kommunen, og med en generell eiendomsskattesats på 7,0 promille og en differensiert sats for bolig- og fritidseiendommer på 3,65 promille.

I inntektssystemet for 2023 er kommunens utgiftsbehov beregnet til å være 3,5 % høyere enn gjennomsnittskommunen, en økning på 1,2 pp. fra 2022.

Kommunen har ikke vært registrert i ROBEK.

Styrker og muligheter

Kommunens økonomiske balanse, i form av netto driftsresultat over tid, vurderes som god (4,1 % av brutto driftsinntekter i gjennomsnitt siste 3 år).

Kommunens netto lånegjeld er moderat sammenlignet med gjennomsnittet for landet. Tilhørende netto renteeksponering er lav (negativ).

Kommunens økonomiske buffer, i form av fri egenkapital, er noe styrket de siste årene og vurderes som god.

Kommunens likviditet, i form av arbeidskapital, er forholdsvis stabil og vurderes som god.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Det vises til forhold under "Framtidsperspektivet".

Framtidsperspektivet

I økonomiplanen for perioden 2023-26 legges det opp til et gjennomsnittlig driftsresultat på 1,3 % av kommunens brutto driftsinntekter. Det anbefales at netto driftsresultat utgjør minimum 1,75 % av kommunens brutto driftsinntekter over tid i makro for å ha balanse og bærekraft. Handlingsrommet i kommunens økonomiplan vurderes derfor som middels.

Det er viktig at kommunen nøye følger endringer i befolkning, demografi og rammebetingelser for å kunne iverksette nødvendige tiltak i tide, og således opprettholde ønsket handlingsrom og bærekraft.

4.7.4 Sentrale tema

1	Hvordan arbeider kommunen for sikre god økonomisk bærekraft og handlingsrom?
---	--

4.8 Kommunehelsetjenesten

Middels

En fungerende fastlegetjeneste er avgjørende for bærekraftige helsetjenester. Utfordringer med legevakt og fastlegetjenesten samt rekrutteringsutfordringer for personell med spesialisert kompetanse utfordrer kommunehelsetjenesten i dag.

Kommunen har høy kapasitet innenfor helsestasjons- og skolehelsetjenesten og lav dekning for fysio- og ergoterapeut.

4.8.1 Fokusområder

Kommunen skal ha tilstrekkelig legedekning

Kommunen skal prioritere helsestasjon og skolehelsetjeneste

Kommunene skal gi helsetjenester til personer med rusavhengighet og psykiske utfordringer

Kommunene skal ha koordinerende enhet

4.8.2 Sentrale nøkkeltall

Ledige listeplasser hos fastlege

Kilde: Manuell

30.03.23: Ingen ledige listeplasser, 407 på venteliste
8 fastleger, 1 av listene uten fast lege - 7256 listeplasser

Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)

Kilde: SSB

2017

63 årsverk

2018

69 årsverk

2019

75,7
årsverk

2020

81,7
årsverk

2021

80,3
årsverk

Hele
landet
med Oslo

51,3
årsverk

Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)

Kilde: SSB

2017

9,5 årsverk

2018

9,5 årsverk

2019

9,4 årsverk

2020

9,5 årsverk

2021

9,3 årsverk

Hele
landet
med Oslo

9,6 årsverk

Ergoterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (khelse+omsorg) (årsverk)

Kilde: SSB

2018

1,2 årsverk

2019

2,8 årsverk

2020

3,4 årsverk

2021

3,3 årsverk

Hele landet
med Oslo

4,8 årsverk

4.8.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunen har 8 fastlegehjemler fordelt på 2 legesentre. Det totale antallet listeplasser er det samme som innbyggertallet (7256), en av listene er uten fast lege.

Kommunen samarbeider ikke med andre kommuner om legevakt. Antall pasienter på legevakt er doblet fra 2017 til 2021

Kommunen har nesten dobbelt så mange hytter som innbyggere. Noe som kan være en ressurs i form av økt antall deltidsinnbyggere, men kan også medføre økt press på legevakt og omsorgstjenestene.

Kommunen mottok 140 flyktninger i 2022 og vil motta omtrent samme antall i 2023.

Styrker og muligheter

Kommunen har etablert lavterskeltilbud innen psykisk helse samt forebyggende gruppetilbud for barn og unge i samarbeid med skolen, noe som kan være med på å spre kompetanse samt sikre kontinuitet og kvalitet. Det driver også et bredt tilbud med ulike gruppeaktiviteter og mestringskurs.

Oppdal har god årsverksdekning i helsestasjon og skolehelsetjenesten med 80,3 pr 10 000 mot landet som er på 51,3.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Fastlege- og legevakttilbudet er under press.

Statsforvalteren har hatt oppfølging av kommunen grunnet utfordringer med legetjenestene. Det er påpekt at kommunen ikke har nok kapasitet i fastlegeordningen, og dette har innvirkning også på legevakten. PwC utarbeidet i 2022 en rapport om legevakt og fastlegeordningen som foreslår 5 tiltakspunkt. Oppdal har gjennomført økning til 2 LIS1-stillinger og har plan om økt kapasitet i fastlegeordningen, noe som kan stabilisere legetjenesten og gi mulighet for en bærekraftig legevaksordning i egen kommune.

Kommunen ligger lavt i antall årsverk i psykisk helse og rusarbeid og oppgir at de har utfordringer med rekruttering av personell med spesialisert kompetanse. Oppdal oppgir stor økning i antall henvendelser i alle aldre med hovedvekt på psykisk helse.

Lavt dekning på fysioterapi og ergoterapi kan påvirke rehabiliteringstilbudet.

Framtidsperspektivet

Arbeidet med å sikre en stabil legevakt og fastlegetjeneste for alle innbyggere og tilstrekkelig tilgang på tjenester innen psykiske helse og rus må videreføres.

Systematisk brukerinvolvering i tjenesteutviklingen og, tiltak for økt helsekompetanse og videre styrking av det helsefremmende og forebyggende arbeidet kan bidra til bærekraftig tjenestetilbud.

4.8.4 Sentrale tema

1	Legevakt og fastlegetilbud
2	Kapasitet i psykisk helse og rustjenesten

4.9 Landbruk

God

Oppdal kommune vurderes som god (grønn) på områdene jordbruk, skogbruk og areal- og lovforvaltning.

4.9.1 Fokusområder

Kommunen som landbruksmyndighet.

Lovforvaltning på landbruksområdet.

Forvaltning av tilskuddsordninger innenfor jordbruks og skogbruk.

Arealforvaltning.

4.9.2 Sentrale nøkkeltall

Jordbruksbedrifter (antall)

Kilde: SSB

2018

2019

2020

2021

2022

Hele
landet
med Oslo

208

199

188

183

182

37 682

Data er hentet fra SSB sin
statistikkbank, tabell 11950 (antall per
31.12).

Planteindeks skog

Kilde: Manuell

2016-2018

2017-2019

2018-2020

2019-2021

2020-2022

Hele
landet
med Oslo

2

1,9

3,5

0,6

0,5

5,2

Omdisponering av dyrka jord til andre formål enn landbruk (dekar)

Kilde: SSB

2018

2019

2020

2021

2022

Hele
landet
med Oslo

36,8

11,4

51,3

5,3

1,1

4 159,9

Omdisponering av dyrkbar jord til andre formål enn landbruk (dekar)

Kilde: SSB

2018

2019

2020

2021

2022

Hele
landet
med Oslo

18,2

2,2

2,2

14

5

4 160,3

4.9.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunen er den 10. minste i produktivt skogareal. Skogbruksaktivitet varierer mye fra år til år. Det har vært bemanningsendringer de siste årene på skog.

I 2022 var det 187 foretak som søkte om produksjonstilskudd. Målt i antall foretak er Oppdal den største sauekommunen i Trøndelag. Kommunen har 9 prosent av foretaka med sau i Trøndelag og leverer 20 prosent av lamma som blir slakta.

Oppdal er Trøndelags nest største hyttekommune. Trøndelag i tall viser at det pr. 1. januar 2023 var 4.234 fritidsboliger i kommunen. Det kom i 2022 11 dispensasjonssøknader på høring, noe som er forholdsvis lavt. Det er varslet oppstart av både kommuneplanens samfunnsdel (fra 2010) og arealdel (fra 2019).

Styrker og muligheter

Skogeierne i kommunen får i løpet av 2023 nye skogbruksplaner. Det gir kommunen et godt verktøy i veiledning og forvaltningsoppgaver.

Statsforvalteren har notert seg at det er en betydelig forbedring i kommunens arbeid med produksjonstilskudd over tid. Det er vårt inntrykk at kommunen jobber godt.

Når det gjelder regionale miljøtilskudd er kommunen over gjennomsnittet i forbruk, med 154 søknader (av 187 mulige), og her har også kommunen forbedret sin praksis i forhold til siste forvaltningskontroll.

Som vår største utmarksbeitekommune med sau har kommunen god aktivitet med flere beitelag, og kommunen gjør et godt arbeid her. Kommunen mottar øremerka midler til radiobjellelag som skal dekke radiobjellesatsing i alle kommunene i sørdelen av Trøndelag. Kommunen gjør et godt arbeid med utvalgte kulturlandskap, fjellandbrukskvalitet og har stor aktivitet på setring.

Det skal ifm kommuneplanens samfunnsdel utarbeides en langsiktig arealstrategi som vil avklare hvor og hvordan Oppdal skal ha vekst i utbyggingen av boliger, fritidsboliger og næringsbygg i et langsiktig perspektiv. Dette er positivt.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Mye av foryngelse etter hogst skjer trolig som naturlig foryngelse. Det er lite nyplanting. Dette medfører at kommune har utfordringer ved å kontrollere at foryngelsesplikten er oppfylt, noe som igjen medfører at kommunen bør ha lokalt uttrekte felt. Kommunen må også følge opp med tilskuddskontroller. En begrensa ressurs til skogbruk og utviklingsarbeidet kan kompenseres ved aktivt å delta i og støtte opp under Skogsatsing Trøndelag og skognettverket i Gauldalen.

Kommunen ser fortsatt ikke ut til å bruke avkortingsreglene i henhold til regelverket i forvaltningen av regionalt miljøtilskudd. Når det gjelder SMIL-tilskudd har kommunen et forbruk omtrent på snittet for fylket, men kommunen har litt å gå på når det gjelder avslutning av saker og etterrapportering. Det er og lite aktivitet på drenering.

Gjennom sterk vekst i antall fritidsboliger har kommunen et stort press knyttet til arealbruken. Sterkt økende antall fritidsboliger og stadig flere som benytter utmarka til friluftsliv øker konfliktnivået og utfordrer tålegrensa knyttet til landbruk, landskaps- og naturkvaliteter og beiteinteresser. Det bør unngås å bygge ned landskapskvaliteter som i dag kjennetegner kommunen.

Framtidsperspektivet

Kommunen kan bidra til økt verdiskapning og klimabidrag fra skogbruket, ved å fokusere på tilfredsstillende foryngelse og økt ungskogpleie.

Statsforvalteren er usikker på om markslagsklassifiseringa av innmarksbeite er korrekt, og er i dialog med kommunen om dette.

Gjennom å etablere klare retningslinjer for arealbruken i samfunnsdelen kan det skapes en forståelse for at landbrukets produksjonsressurser, inklusive beiteressursene, må ivaretas på en langsiktig og god måte.

4.9.4 Sentrale tema

1	Hvordan vil kommunen benytte nye skogbruksplaner til å øke aktiviteten i skogbruket for å bidra til tilfredsstillende foryngelse og økt ungsogpleie?
2	Hvordan vil kommunen støtte opp under Skogsatsing Trøndelag og Gauldal skognettverk?
3	Hvordan kan kommunen bidra til mer drenering av jordbruksjord?
4	Hvordan vil kommunen få bruken av avkortingsreglene for jordbrukets tilskuddsordninger i henhold til regelverket?
5	Hvordan kan kommunen oppnå bedre balanse i forholdet mellom utbyggingsområder, landbruksnæringas behov for dyrka mark og beite og bevaring av viktige kulturlandskapsverdier?
6	Hvordan vil kommunen fortsatt bidra til avklaringer av om markslagsklassifiseringa av innmarksbeite er korrekt?

4.10 Miljø og klima

God

Kommunen er i gang med planer om oppgradering av hovedrenseanlegget på Oppdal. Kommunen jobber godt og målrettet med klimaomstilling. Kommunens oppfølging av tjenesteområdet klima og miljø vurderes som god, men kommunen må øke fokus på tiltak, tiltaksgjennomføring og overvåking når det gjelder vannforvaltning. Statsforvalteren forventer at kommunen registrerer alle kjente forurensede områder i Grunnforurensningsdatabasen. Kommunen bør vurdere omfanget av spredt boligbygging som ikke er i tråd med plan, og som genererer økt bruk av privatbil. Statsforvalteren har ikke kunnskap om kommunen gjennomfører naturrestaurering. Kommunen bør prioritere å se etter områder som kan restaureres.

4.10.1 Fokusområder

Kommunen som plan- og forurensningsmyndighet

Arealnøytralitet og kunnskapsgrunnlag i arealsaker (kartlegging av naturmangfold)

Klimaomstilling – utslippskutt, klimatilpasning og karbonopptak/-fangst

Bevaring og gjenoppretting/restaurering av økosystemer og naturmangfold

Kommunen som viktig sektormyndighet i vannforvaltningen

4.10.2 Sentrale nøkkeltall

Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt (prosent)

Kilde: SSB

2018

2019

2020

2021

2022

Hele landet med Oslo

0%

93,8%

93,7%

93,7%

0%

0%

Energibruk per m2 eid areal (kWh)

Kilde: SSB

2018

2019

2020

2021

2022

Hele landet med Oslo

156

202

146

199

193

144

4.10.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Oppdal er en av de største hyttekommunene i Trøndelag. Det er viktig å sikre et godt kunnskapsgrunnlag i arbeidet med nye planer og endring av eksisterende planer.

Styrker og muligheter

Oppdal kommune deltar aktivt i regionale klimanettverk og var en av tre pilotkommuner i klimatilpasningsnettverket i 2020-2021. Kommunen har utarbeidet klimasårbarhetsanalyse og klimabudsjett som vil være nyttige verktøy i kommunens videre klimaarbeid. Klimagassutslippene i kommunen gikk ned med 1,7 % i 2021. Største utslippskilde er jordbruk, etterfulgt av veitrafikk og annen mobil forbrenning.

Avfall: Kommunen har innfridd EUs krav om separat innsamling av matavfall og farlig avfall.

Avløp: kommunen har hovedplan avløp og vannmiljø 2017-2025. Statsforvalteren har myndighet for ett avløpsanlegg (Oppdal sentrum) i kommunen, som kommunen er i prosess med å planlegge oppgradering av (i lys av nytt avløpsdirektiv). I tillegg er det fem kapittel 13-anlegg i kommunen.

Grunnforurensningsdatabasen (GF): Kommunen har en administrator og har fordelt lokalitetene. Det er aktivitet i databasen, dette er positivt. Kommunen har gjennom Vannklimrisk-prosjektet jobbet ekstra mye med grunnforurensningsdatabasen. Kommunen har meldt tilbake at de har lagt inn 11 tiltak, men Statsforvalteren kan ikke se at disse er lagt inn som lokaliteter i databasen. Statsforvalteren forventer at kommunen registrerer alle kjente forurensede områder i GF, og at lokalitetene som er lagt inn godkjennes slik at de blir synlig i Matrikkelen.

Vannforvaltning: Stor del av kommunens vannforekomster oppnår miljømålet etter vannforskriften (86 %). Oppdal er i gang med kommunedelplan naturmangfold.

Oppdal kommune har engasjert seg og deltar aktivt i arbeidet med tiltaksplaner for villrein.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Avløp: Kommunen har en stor andel hyttebebyggelse og spredt avløp. Stor andel tette tanker, som gir utfordringer med slamtømming og håndtering.

Vannforvaltning: Økende antall vannforekomster registrert med påvirkning fra avløp og landbruk siden 2022. Antall vannforekomster med tiltak for avrenning fra avløp og landbruk er uendret.

Framtidsperspektivet

Vi er nå inne i FNs tiår for naturrestaurering, alle kommuner bør prioritere å se etter områder som kan restaureres. Naturrestaurering kan være tiltak som er viktig for både klima, klimatilpasning og biologisk mangfold. Vi minner om at kommunen er viktig høringspart i Statsforvalterens behandling av søknader om tillatelse etter forurensningsregelverket.

Vannforvaltning: Øk fokus på tiltak, tiltaksgjennomføring og -overvåking.

Kommunen bør vurdere behovet for flere fritidsboliger og hvor stor belastning på naturverdiene som kan aksepteres med tanke på slitasje og forstyrrelser. Ved neste rullering av KPA bør det vurderes om noen områder for fritidsbolig skal tas ut, og om fortetting skal begrenses.

4.10.4 Sentrale tema

1	Klimaomstilling – utslippskutt, klimatilpasning og økt karbonopptak i skog, jord og hav.
2	Avløp – oppfølging av kommunens plikter som forurensningsmyndighet for avløpsrenseanlegg omfattet av kapittel 12 og 13, samt oppfølging av nytt avløpsdirektiv.
3	Gjennomføre naturregnskap med mål om arealnøytralitet i kommunens arealforvaltning.
4	Overvåking av vannforekomster i kommunen med fokus på kommunale ansvarsoppgaver. Viktig også at overvåkingen skal lede mot tiltak der det er nødvendig.
5	Driver kommunen aktiv bekjempelse for å hindre spredning av fremmede arter fra egen eiendom?
6	Avfall: I 2025 skal det være separat innsamling av tekstiler og farlig avfall, samtidig skal emballasjeavfall (65 %), og husholdningsavfall og lignende næringsavfall (55 %) materialgjenvinnes. Hvordan arbeider kommunen med dette

4.11 Omsorgstjenestene

Middels

Statsforvalteren vurderer at det er middels risiko for svikt i omsorgstjenestene i årene som kommer med bakgrunn i demografisk utvikling, andelen ansatte over 55 år og rekrutteringsutfordringer.

Kommunens evne til å prioritere og iverksette tiltak som utsetter behov, rekrutterer helsepersonell og benytter kapasiteten i og på tvers av tjenester vil påvirke framtidig bærekraft i omsorgssektoren.

4.11.1 Fokusområder

Kommunen tilpasser omsorgstjenestene til fremtidige behov
Kommunen bruker planlegging som verktøy i sitt arbeid med omsorgstjenestene
Kommunen skal ha nødvendig kompetanse

4.11.2 Sentrale nøkkeltall

Andel innbyggere over 80 år (prosent) Kilde: Datavarehus	2018 5,45%	2019 5,3%	2020 5,43%	2021 5,56%	2022 5,83%	Hele landet med Oslo 4,49%
Andel innbyggere over 80 år (prosent) 2040 Kilde: Manuell					2040 10,56%	Hele landet med Oslo 8,24%
Andel sysselsatte i helse og omsorg med høgskoleutdanning, 55 år og eldre Kilde: Manuell					2021 25%	Hele landet med Oslo 20,7%
Andel sysselsatte i helse og omsorg med ungdomsskole og videregående skole, 55 år og eldre Kilde: Manuell					2021 35,37%	Hele landet med Oslo 23,1%
Kommuner som har tatt i bruk digitalt tilsyn Kilde: Manuell	Kommunen har ikke tatt i bruk digitalt tilsyn					

4.11.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Oppdal har helse- og omsorgsplan for perioden 2018-2025 og en egen plan for gjennomføring av leve hele livet reformen. Kommunen etablerte i 2022 helse- og velferds kontor, og det jobbes aktivt med en tilpasning av tjenestenivået i helse og omsorgssektoren. Det er planlagt satsning på velferdsteknologi fra 2023.

Styrker og muligheter

Det er utarbeidet en ny omsorgsanalyse som beskriver utfordringsbildet i kommunen, og man er i gang med et prosjekt for heltidskultur i pleie og omsorgssektoren

Oppdal har jobbet aktivt med et demensvennlig samfunn, og har i flere år vært en foregangskommune i dette arbeidet.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kommunen har hatt et relativt stort antall utskrivningsklare pasienter fra sykehus og har tatt i bruk dobbeltrom i sykehjem og kjøpt institusjonsplasser av Rennebu kommune. Rapport fra forvaltningsrevisjon beskriver at kommunen har stort behov for heldøgns omsorgsplasser.

Behovet for nyrekruttering innenfor sektoren vil bli stort da andelen ansatte over 55 år i omsorgstjenestene i 2021 var 25% for personell med høgskoleutdanning og 35,37% samlet for personell med utdanning på videregående skolenivå (fagarbeidere) og ungdomsskole (ufaglærte/assistent).

Demografiutfordringer som kan føre til økte tjenestebehov kan utfordre nødvendig prioritering av forebygging og rehabiliterende tilbud for å redusere og utsette behovet for omsorgstjenester. Demenskartet viser at 307 personer i kommunen vil ha demens i 2040. Dette tilsvarer en økning på 144 personer (88,34%) fra 2020

Framtidsperspektivet

Fremtidig bærekraft i omsorgssektoren vil påvirkes av om kommunen lykkes i sikre tilstrekkelig kapasitet på alle nivå i omsorgstrappen, ta i bruk velferdsteknologi og innovative løsninger, samt å rekruttere, utvikle og beholde personell innenfor sektoren.

4.11.4 Sentrale tema

1	Fremtidig dimensjonering av institusjonstjenester og ulike botilbud for eldre og andre tjenestemottakere
2	Benytte strategisk kompetanseplanlegging som tiltak for å sikre tilstrekkelig kompetanse og kapasitet, herunder tverrfaglig kompetanse

4.12 Reindrift

Middels

Det er relativt lite reinbeitearealer i kommunen. Trollheimen sijte har deler av sine vår-, sommer- og høstbeiter nord for Gjevilatnet. På grunn av oppsagte leieavtaler i Orkland har deler av konsesjonsområdet i Oppdal også blitt benyttet som vinterbeite de senere årene. Reinbeitearealene i kommunen er eksproprierte i henhold til Trollheimenloven.

Kommunen er en stor hyttekommune med svært mange fritidsboliger i Trollheimen. Disse er hovedsakelig samlet, noe som gir mindre negativ innvirkning på reindriften. Ellers er områdene veldig mye brukt til friluftsliv og allmenn ferdsel.

Belastningen på reindriften i Trollheimen sijte er stor på grunn av omfanget av fritidsbebyggelse og allmenn ferdsel inn i viktige beiteområder. Samtidig er usikkerheten rundt avtalegrunnlaget i andre kommuner i Trollheimen en bekymring.

4.12.1 Fokusområder

Reindriften sitt arealbehov skal ivaretas i planprosesser
Reindriften skal sikres medvirkning i prosesser som angår dem jf. konsultasjonsplikten i sameloven
Offentlige myndigheters ansvar når det gjelder Grunnloven § 108 og folkerettens regler om urfolk

4.12.2 Sentrale nøkkeltall

Antall fritidsbygninger Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	3 769	3 865	3 992	4 142	4 234	448 805
Vedtak om dispensasjon til motorferdsel i utmark i alt (antall) Kilde: SSB	2018	2019	2020	2021	2022	Hele landet med Oslo
	36	129	163	355	281	25 820
Variabler Søknadstype: Gyldige Dispensasjoner Per 31.12 I Alt						
Antall fritidsbygninger per km² Kilde: SSB	2019	2020	2021	2022	2023	Hele landet med Oslo
	1,71	1,76	1,81	1,88	1,92	1,48

4.12.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Trollheimen sijte/Trollheimen reinbeitedistrikt driver reindrift innenfor deler av kommunen, på ekspropriert areal jf. Trollheimenloven.

Styrker og muligheter

Oppdal er en kommune med mye ferdsel og aktivitet i utmark, knyttet til fritidsboliger, skiløyper, turløyper m.m. Kommunen har et stort antall fritidsboliger, men de fleste av disse ligger samlet i hyttefelt. Tidlig involvering av reindriften i prosesser som berører dem er viktig.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Reindriften i Trollheimen har stramme rammevilkår mtp. reintall og beiteavtaler. Flere av flyttleiene i kommunen er delvis nedbygd.

Framtidsperspektivet

Konsesjonsarealet er ekspropriert til 2047. Gode planprosesser med tidlig involvering og konsultasjoner med reindriften er viktig for å opprettholde og sikre tradisjonell bruk av flyttleier og beiteområder.

4.12.4 Sentrale tema

1	Hvordan ivaretar kommunen konsultasjonsplikten i saker som berører samiske interesser?
2	Det er viktig å ivareta reinbeiteområdene i kommunens arealpolitikk

4.13 Samfunnssikkerhet og beredskap

God

Oppdal kommune er engasjert i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap, både på politisk og overordnet administrativt nivå. Engasjementet gjenspeiles også nedover i organisasjonen.

Kommunen har en revidert helhetlig ROS-analyse og fått denne vedtatt i kommunestyret den 5. mai 2022.

Kommunens gjeldende beredskapsplan er fra 2016, men ny beredskapsplan er utarbeidet og skal behandles i kommunestyret den 11. mai 2023.

Kommunen har ikke etablert kommunalt beredskapsråd, men vurderer nå dette.

Oppdal kommune har ikke noen informasjon om kommunens beredskapsarbeid, ROS-analyser eller beredskapsplaner på sine hjemmesider. For at kommunens innbyggere og samarbeidspartnere skal være kjent med kommunens beredskapsorganisering og kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap anbefaler Statsforvalteren at kommunen oppretter informasjon om dette på sine hjemmesider.

4.13.1 Fokusområder

At kommunen arbeider systematisk og har utarbeidet mål og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet.

At kommunen har gjennomført helhetlig ROS i løpet av siste kommunestyreperiode og at denne er politisk forankret.

At kommunens overordnede beredskapsplan er revidert siste år og at denne er politisk forankret.

At kommunen har øvd sin egen beredskapsorganisasjon i løpet av de siste 2 årene.

At kommunen har etablert og bruker kommunalt beredskapsråd i sitt beredskapsarbeid.

4.13.2 Sentrale nøkkeltall

Har kommunen gjennomført helhetlig ROS ? Når ble den sist gjennomført ?

Kilde: Manuell

Iflg. DSB kommuneundersøkelse 2023 reviderte Oppdal kommune sin helhetlige ROS i 2022. Statsforvalteren i Trøndelag har ikke fått tilsendt denne ROS-analysen, men i flg. opplysninger fra beredskapskoordinator har kommunen kjørt en prosess med bred involvering og ny helhetlig ROS ble vedtatt av kommunestyret den 5. mai 2022.

lhht. forskrift om kommunal beredskapsplikt §2 skal kommunen skal gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, herunder kartlegge, systematisere og vurdere sannsynligheten for uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen og hvordan disse kan påvirke kommunen. lhht. samme forskrift §6 skal risiko- og sårbarhetsanalysen skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner, jf. lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 11-4 første ledd, og for øvrig ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet.

Har kommunen utarbeidet mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og en plan for oppfølging av dette arbeidet ?

Kilde: Manuell

Samfunnssikkerhet og beredskap er gjennomgående i kommunens overordnede planverk og er innarbeidet i kommunens planstrategi 2019-2023, kommuneplanens samfunnsdel 2010-2025 (veldig tynt, så Statsforvalteren anbefaler at kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap blir innarbeidet ved neste revisjon) og kommuneplanens arealdel 2019-2030.

lhht. forskrift om kommunal beredskapsplikt §3 skal kommunen på bakgrunn av den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet.

Har kommunen en overordnet beredskapsplan og når ble denne sist revidert ?

Kilde: Manuell

I flg. kommunens beredskapskoordinator er gjeldende beredskapsplan for Oppdal kommune vedtatt av kommunestyret 2016. Denne er gjennomgått og revidert og skal politisk behandles i 2023. Statsforvalteren er ikke kjent med om denne er vedtatt i løpet av første kvartal 2023.

lhht. Forskrift om kommunal beredskapsplikt skal kommunens overordnede beredskapsplan være oppdatert til enhver tid, og som minimum revideres en gang pr. år.

Har kommunen øvd egen beredskapsorganisasjon i henhold til krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt ? Hvilket år ble det sist øvd ?

Kilde: Manuell

Oppdal kommune deltok på øvelse SODD 2023 og har levert en god og utfyllende evalueringsrapport med oppfølgingsplan.

Ifht. forskrift om kommunal beredskapsplikt skal kommunens beredskapsplan skal øves hvert annet år. Scenarioene for øvelsene bør hentes fra kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse. Kommunen skal øve sammen med andre kommuner og relevante aktører der valgt scenario og øvingsform gjør dette hensiktsmessig.

Har kommunen etablert kommunalt beredskapsråd ?

Kilde: Manuell

Det er ikke et krav i lov eller forskrift at kommunene skal ha et beredskapsråd, men det foreligger en sterk anbefaling fra Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap, samt fra Statsforvalteren at kommunene oppretter og benytter dette i sitt arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

Oppdal kommune har ikke etablert kommunalt beredskapsråd. Statsforvalteren anbefaler Oppdal kommune å etablere dette, noe som også vil bidra til å styrke kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, bedre oversikt over risiko- og sårbarheter i kommunen, samt styrke kommunens kjennskap til eksterne ressurser og bedre involvering i planarbeid og ved uønskede hendelser.

4.13.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Oppdal kommune har god oversikt over eget risikobilde og beredskapsarbeidet synes godt forankret i organisasjonen. Samfunnssikkerhet og beredskap er synliggjort i kommunens overordnede planverk (noe svakt i kommuneplanens samfunnsdel fra 2010, men ellers bra).

Kommunen har nylig revidert sin helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse (mai 2022) og vil tidlig i 2023 vedta ny overordnet beredskapsplan.

Styrker og muligheter

Kommunen har en nylig oppdatert helhetlig ROS og skal straks vedta ny overordnet beredskapsplan. Kommunen har gjennom dette god oversikt over eget risikobilde og kommunens beredskapsarbeid er godt forankret i organisasjonen.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kommunen har ikke etablert kommunalt beredskapsråd. DSB og Statsforvalteren anbefaler at dette opprettes og at beredskapsrådet benyttes for å styrke kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, samt styrke kommunens kjennskap til eksterne ressurser og for å bedre involveringen i planarbeid og ved uønskede hendelser.

På kommunens hjemmesider finner vi ikke noe om kommunens beredskapsorganisasjon, kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, kommunens kriseledelse eller kriseteam. Kommunen oppfordres til å opprette sider for dette på sine hjemmesider slik at kommunens innbyggere er kjent med dette.

Framtidsperspektivet

Oppdal kommune oppfordres til å etablere kommunalt beredskapsråd som kan benyttes ved revisjon av helhetlig ROS og beredskapsplanverk. Beredskapsrådet kan også benyttes for planlegging og gjennomføring av øvelser, samt være ressurser ved håndtering av uønskede hendelser.

Kommunen bør oppdatere sine hjemmesider slik at kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap er kjent for innbyggere i kommunen og eksterne samarbeidspartnere.

4.13.4 Sentrale tema

1

Oppdal kommune har ikke noe om kommunens beredskapsorganisasjon og kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap på sine hjemmesider. Er dette et bevist valg og hvorfor ikke ?

2

Har kommunen planer om å opprette kommunalt beredskapsråd og hvordan er dette evt. tenkt sammensatt og benyttet i kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap?

4.14 Sosialtjenesten

God

Statsforvalteren vurderer at det er lav risiko for svikt for de sosiale tjenestene ved NAV Oppdal Rennebu.

Tydelige styringslinjer og god kompetanse i kontoret bidrar til at de sosiale tjenestene blir ivaretatt.

Vi vurderer at kontoret arbeider godt med de individuelle tjenestene opplysning, råd og veiledning, og økonomisk stønad. Kommunen har et forbedringspotensiale opp mot å tilby tjenesten individuell plan (IP), samt å i større grad tilby kvalifiseringsprogram (KVP) til aktuelle deltakere.

I Oppdal har andel barn i familier som mottar økonomisk sosialhjelp målt opp mot antall barn i kommunen økt betydelig fra 2021 til 2022. Det er viktig at NAV-kontoret er oppmerksom på å ivareta barns behov i alle tjenester som omhandler barn, herunder når familien søker økonomisk stønad.

Gjennom prosjektet «Samtidighet i tjenestetilbudet» jobber kontoret målrettet for å styrke helhetlig oppfølging av unge mellom 18-30 år.

4.14.1 Fokusområder

At de sosiale tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige

At det arbeidet målrettet for å gi familier og personer som har sammensatt problematikk, helhetlige og koordinerte tjenester

At det arbeides godt med å forebygge utenforskap som skyldes økonomiske og sosiale forhold

4.14.2 Sentrale nøkkeltall

Antall barn i familier som mottok sosialhjelp (antall) Kilde: SSB	2018 67	2019 55	2020 46	2021 45	2022 103	Hele landet med Oslo 69 254
Sosialhjelpstilfeller (antall) Kilde: SSB	2018 157	2019 134	2020 128	2021 111	2022 154	Hele landet med Oslo 135 750
Antall sosialhjelpstilfeller 18-24 år (antall) Kilde: SSB	2018 26	2019 22	2020 23	2021 22	2022 25	Hele landet med Oslo 22 014

4.14.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Oppdal kommune er en del av NAV Oppdal Rennebu, der Oppdal er vertskommune. I Oppdal er publikumsmottaket åpent to timer tre dager i uken. Timeavtaler gjennomføres alle dager mellom kl. 08.00 – 15.00. Kontoret har direktenummer som kan benyttes ved behov for nødhjelp til for eksempel mat, bolig, strøm eller lignende. Telefonen er åpen hver dag i tiden 08.00 – 15.00.

Kontoret benytter digital søknad om økonomisk sosialhjelp. På kommunen sin hjemmeside og nav.no går det ikke fram hvordan brukere som ikke kan nyttiggjøre seg digitale løsninger kan fremme søknad om sosiale tjenester.

NAV Oppdal Rennebu mottar midler fra statsbudsjettet for utvikling av de sosiale tjenestene for å styrke helhetlig oppfølging av unge mellom 18-30 år. (Prosjekt «Samtidighet i tjenestetilbudet»).

Styrker og muligheter

Kontoret har direktenummer som kan benyttes ved behov for nødhjelp, noe som bidrar til å styrke tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene for innbyggere som har behov for akutt hjelp.

NAV Oppdal Rennebu har egen gjeldsrådgiver, noe som bidrar til å forebygge økonomiske problemer og gjeldsproblematikk.

I perioden 2021- mars 2023 har Statsforvalteren behandlet 4 klagesaker som gjelder økonomisk stønad fra NAV Oppdal Rennebu. Halvparten av sakene ble stadfestet.

I perioden 2020-2022 har antall sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 6 måneder eller mer gått gradvis ned. Dette kan tyde på at det arbeides godt med helhetlig oppfølging og annen inntektssikring for personer som mottar økonomisk stønad.

NAV Oppdal Rennebu mottar midler fra statsbudsjettet for utvikling av de sosiale tjenestene. Gjennom pågående prosjekt jobber kontoret målrettet for å styrke helhetlig oppfølging av unge mellom 18-30 år.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Ifølge sentral rapportering, hadde NAV Oppdal Rennebu 1 deltaker i kvalifiseringsprogram (KVP) i 2021. Per 30.12.2022 har antallet økt til 5. Det er positivt at det har vært en oppgang, men kontoret har potensiale for i større grad å tilby KVP til aktuelle deltakere.

Av konfidensialitetshensyn går det ikke fram i KOSTRA hvor mange sosialhjelpsmottakere som har individuell plan (IP) ved NAV Oppdal Rennebu. Kommunen bør arbeide med å aktivt ta i bruk tjenesten som verktøy ved å tilby tjenesten for personer som fyller vilkårene. En individuell plan er et viktig bidrag til å sikre samordning av tjenester og til å understøtte brukermedvirkning.

I Oppdal har andel barn i familier som mottar økonomisk sosialhjelp målt opp mot antall barn i kommunen økt fra 3,2% i 2021 til 7,3% i 2022. Dette er over landet som i 2022 ligger på 6,3%. Det er viktig at NAV-kontoret er oppmerksom på å ivareta barns behov i alle tjenester som omhandler barn, herunder når familien søker økonomisk stønad.

Åpningstiden for ikke avtalte møter er begrenset til seks timer i uka. Kontoret har direktenummer som kan benyttes ved behov for nødhjelp, noe som bidrar til å styrke tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene for innbyggere som har behov for akutt hjelp. Det er viktig at de sosiale tjenestene, som er samfunnets siste sikkerhetsnett, er tilgjengelige for de som trenger hjelp fra NAV-kontoret. Dette gjelder også for brukere som ikke benytter digitale løsninger, har språkutfordringer eller mangler Bank-ID. Vi har ikke mottatt bekymringsmeldinger fra personer knyttet til tilgjengeligheten til kontoret. Det er likevel viktig at det foretas jevnlig vurderinger av tilgjengeligheten til tjenestene opp mot behov hos egne innbyggere.

Framtidsperspektivet

Kommunen bør jobbe videre med å videreutvikle arbeidet med de sosiale tjenestene for å sikre at tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus.

For å sikre samordnede og helhetlige tjenester, er det viktig å ha gode rutiner for samarbeid mellom ulike hjelpeinstanser i kommunen.

Kommunen anbefales spesielt å sikre at barneperspektivet blir ivaretatt i alle tjenester som omhandler barn.

4.14.4 Sentrale tema

1

Sikre at de sosiale tjenestene forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. Dette gjelder også for brukere som ikke benytter digitale løsninger, har språkutfordringer eller mangler Bank-ID.

2

Arbeid med å gi helhetlige og koordinerte tjenester, vurdere å overføre erfaringene fra prosjektet «Samtidighet i tjenestetilbudet» til nye brukergrupper.

3

Sikre at barns behov blir ivaretatt i alle tjenester som omhandler barn, herunder når familien søker økonomisk stønad.